

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä.

Esityksen tarkoituksena on täydentää rikostiedusteluhankkeen ensimmäisessä vaiheessa valmisteltua hallituksen esitystä, joka pyritään antamaan eduskunnalle kesäkuun lopussa. Lausuntokierroksen jälkeen muokattu ensimmäisen vaiheen esitysluonnos, sellaisena kuin se on toimitettu arviointineuvostolle, on nähtävillä lausuntopalvelussa taustaineistona. Täydentävässä esityksessä lisättäisiin ensimmäisessä esityksessä poliisilakiin ehdotettuun uuteen 5 b lukuun ne rikostiedustelukeinot, joiden uhkaperusteisesta käytöstä säättäminen edellyttäisi perustuslain 10 §:n kotirauhan suojaa ja luottamuksellisen viestin suojaa koskevien lakivarausten muuttamista. Perustuslain 10 §:n muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 50/2026 vp) on eduskunnan käsiteltävänä.

Lisäksi poliisilain salaista tiedonhankintaa koskevaan 5 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset paikkatiedustelusta, osallistuvan tietolähteen käytöstä ja sijaintitiedon hankkimisesta. Teknistä kuuntelua koskeva toimivaltuus ehdotetaan koskemaan myös asuntoa. Vastaavat toimivaltuudet ehdotetaan lisättäväksi myös uhkaperusteista rikostiedustelua koskevaan 5 b lukuun. Lisäksi poliisilakiin ehdotetaan eräitä muita edellä mainittuihin muutoksiin liitännäisiä muutoksia. Esitys sisältää myös ehdotuksen pakkokeinolain muuttamisesta.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on rikostorjunnan vahvistaminen kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Hallitusohjelman mukaan hallitus varmistaa, että poliisilaki tukee rikostorjuntaa riittävällä tavalla. Poliisitoimintaa ja sisäisen turvallisuuden suojaamista vahvistetaan valmistelemalla ja ottamalla käyttöön rikostiedustelun mahdollistava lainsäädäntö, joka mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman puuttumisen uhkaperusteisesti muun muassa vakavaan jengi- ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Hallitus pitää järjestäytyneitä

rikollisuutta vakavana uhkana Suomen turvallisuudelle ja lailliselle yhteiskuntajärjestykselle ja torjuu sitä voimakkaasti.

Tavoitteet

Tavoitteena on varmistaa, että uhkaperusteisessa rikostiedustelussa olisi riittävät tiedonhankintaa koskevat toimivaltuudet, jotta ne mahdollistaisivat rikostorjunnallisesti tehokkaan tiedonhankinnan yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavasta järjestäytyneestä tai muusta vakavasta rikollisuudesta.

Poliisilain 5 lukuun ehdotettavilla uusilla tiedonhankintatoimivaltuuksilla pyritään mahdollistamaan nykyistä laajempien salaisten tiedonhankintakeinojen käyttö vakavien rikosten estämiseksi ja paljastamiseksi.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/34876/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/34876/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus SM033:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto suomenkielisestä HE-luonnoksesta pyydetään antamaan viimeistään 3.8.

Valmistelijat

Lisätietoja antavat:

lainsäädäntöneuvos Heidi Aliranta, heidi.aliranta@gov.fi, puh. 0295 488 367

poliisiylitarkastaja Markus Terenius, markus.terenius@gov.fi, puh. 0295 486 840.

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM033:00/2025> - Linkki sisäministeriön hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM033:00/2025> - Länk till inrikesministeriets projektsidor

Liitteet:

[Hallituksen esitysluonnos rikostiedustelua koskevan esityksen täydentämisestä.docx](#) - Lausuntoja pyydetään tästä esitysluonnoksesta.

[Tausta-aineisto Hallituksen esitysluonnos I.docx](#) - Tämä esitysluonnos on tarkoitettu vain informatiiviseksi tausta-aineistoksi, eikä siitä pyydetä lausuntoja.

Jakelu:

DNA Oyj
Eduskunnan oikeusasiamies
Electronic Frontier Finland ry - EFFI ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elisa Oyj
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopisto / Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Huoltovarmuuskeskus
Ihmisoikeusliitto ry
Juristiliitto
Keskusrikospoliisi
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Maahanmuuttovirasto

Medialiitto ry
Oikeusministeriö
Oikeustoimittajat ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitos
Rikosseuraamusvirasto
Rikosuhripäivystys
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajat
Suomen Erillisverkot Oy
Suomen Journalistiliitto ry
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Suomen tuomariliitto ry
Suomen ympäristökeskus
Syyttäjälaitos
Telia
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Tietosuojavaltuutettu
Traficom Kyberturvallisuuskeskus
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turvallisuuskomitea
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulosottolaitos
Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vero
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vuori Tomi
Sisäministeriö

Aliranta Heidi
Sisäministeriö